

Fjármála- og efnahagsráðuneytið Samráðsgátt

Reykjavík, 4.07.2019

Efni: Umsögn SFF um áform um breytingar á fyrirkomulagi prófs í verðbréfavíðskiptum.

Samtök fjármálafyrirtækja (SFF) vísa til skýrslu dr. Andra Fannars Bergþórssonar um endurskoðun á fyrirkomulagi prófs til verðbréfavíðskipta sem birt var í samráðsgátt stjórnvalda þann 5. júní síðastliðinn.

Skýrsla Andra inniheldur tillögur þess efnis að prófsefni verði stytta verulega og gert hnitmiðaðra, að um réttindi verði að ræða en ekki próf þar sem gerð verði krafa um endurmenntun og að kynnt verði til sögunnar ný réttindi fjárfestingarráðgjafa til að bregðast við kröfum MiFID2.

Samtökin fagna því að prófsefni verði stytta og gert hnitmiðaðra en vilja vekja athygli á nokkrum atriðum við tillögurnar sem þau telja að skerði samkeppnishæfni og geti haft aukinn kostnað í för með sér.

Horft til Norðurlandanna

Árið 1986 gerði Ísenski löggjafinn fyrst lögbundnar kröfur til þeirra sem vildu stunda verðbréfamíðlun. Þróunin síðan hefur verið að fjölga þeim aðilum sem er gert skylt skv. Íslenskum lögum að standast próf í verðbréfavíðskiptum, Í dag eru það:

- Starfsmenn fjármálafyrirtækja, sem hafa umsjón með dagslegri starfsemi í tengslum við víðskipti með fjármálagerninga (53. gr. laga um fjármálafyrirtæki nr. 161/2002)
- Einkaumboðsmenn (20. gr. laga um verðbréfavíðskipti nr. 108/2007)
- Aðilar sem sinna eignastýringu verðbréfasafna lífeyrissjóðs (4. mgr. 34. gr. laga nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda – vísar til 53. gr. 161/2002)
- Framkvæmdastjórnar rekstrarfélags og sjóðsstjórnar (1. mgr. 14. gr. sjóðalaga nr. 128/2011 – vísar til 53. gr. 161/2002)

Af skýrslunni má skilja að á hinum Norðurlöndunum sé lagaleg krafa um próf í verðbréfavíðskiptum ekki til staðar fyrir utan að í Danmörku séu réttindi til að stunda fjárfestingarráðgjöf byggð á lagafyrirmælum og reglum settum af iðnaðar- og víðskiptaráðherra.

Á hinum Norðurlöndunum er að meginstefnu um að ræða vottunarferli eða gæðavottun sem einkasamtök hjá ríkjunum sinna en ekki „menntunarkröfu“ sem skrifuð er í lög. Markaðsaðilar í þessum löndum líta á vottunarferlið sem mikilvægt tæki til að auka og viðhalda trú á verðbréfamarkaðinum.

MiFID2 tilskipunin gerir ekki ráð fyrir að í lögum sem spretta munu af þeirri tilskipun verði krafa um að tilteknar starfsstéttir standist próf í verðbréfavíðskiptum eða fjárfestingarráðgjöf. MiFID2 gerir einungis kröfu til þess að þeir starfsmenn sem veita fjárfestingarráðgjöf eða upplýsingar um fjármálagerninga eða viðbótarþjónustu til víðskiptavina búi yfir nauðsynlegri þekkingu og hæfni sem eftirlitsstjórnvöld geti gert kröfu um staðfestingu á út frá opinberum viðmiðum. Skýrsluhöfundur greinir

frá því að skv. upplýsingum frá íslenska Fjármálaeftirlitinu sé stefnt að því að leiðbeinandi tilmæli Evrópsku verðbréfamarkaðseftirlitsstofnunarinnar (ESMA) um viðmið til að meta nauðsynlega þekkingu og hæfni framangreindra aðila taki gildi hér á landi 1. janúar 2020.

Tillögur skýrslunnar gera ráð fyrir því að fara úr því að vera með próf í verðbréfaviðskiptum yfir í að vera með almenn verðbréfaréttindi og fjárfestingarráðgjafaréttindi og vera þannig líkari hinum Norðurlöndunum.

Að mati SFF mætti í leiðinni skoða þann möguleika að hætta að lögbinda kröfur um að tiltekna starfsstéttir hafi tilteknu menntun sem snýr að verðbréfastarfsemi sem væri þá í takt við fyrirkomulagið í löndunum í kringum okkur.

Mögulega aukinn kostnaður og samkeppnishæfni

Prófnefnd verðbréfaviðskipta er í dag samningsbundinn Opna háskólanum í Reykjavík þegar kemur að framkvæmd prófa en staðfestir sjálf að próftaki hafi staðist verðbréfaviðskiptapróf. Kostnaður fjármálafyrirtækja vegna prófs starfsmanna í verðbréfaviðskiptum hefur reynst mikill gegnum tíðina eins og skýrslan varpar ljósi á. Með styttingu prófsefnis og einföldun telur skýrsluhöfundur að dregið geti úr kostnaði en á sama tíma er lagt til að réttihafar þurfi að endurmennta sig á þriggja ára fresti til þess að viðhalda réttindunum. Þeirri endurmenntun fylgir einnig kostnaður. Að mati SFF eru þrjú ár alltof skammur tíma milli endurmenntunar þannig að ef tillögur ná fram að ganga leggja SFF til að gerð verði krafa til endurmenntunar á fimm ára fresti.

Eins og fram kemur í skýrslunni gera leiðbeinandi tilmæli ESMA ráð fyrir að þekking og hæfni starfsfólks sé metið árlega og gætt að því að það fái viðeigandi fræðslu. Ef tillögur skýrslunnar ná fram að ganga verður því að ætla að til verði tvöfalt kerfi til að meta þá sem þurfa að afla sér þekkingar í verðbréfaviðskiptum og fjárfestingarráðgjöf með tilheyrandi kostnaði fyrir aðildarfélag SFF.

Lög og reglur íslensks fjármálamarkaðar eiga að vera eins og reglur ríkja innan ESB. Eftir Alþjóðkreppuna var fjármálalöggjöf Evrópu endurskoðuð með tilliti til þess að útbúa svokallaða „single rulebook“. Þannig skyldu öll lönd innan ESB og EES fara að sömu reglum innan hins evrópska sameiginlega fjármálamarkaðar.

Í gegnum tíðina hefur títt verið rætt um séríslensk lagaákvæði og séríslenskar reglur aðrar sem eru íþyngjandi fyrir íslensk fjármálafyrirtæki sem teljast ávallt lítil í samhengi hlutanna.

SFF telur eðlilegast að íslensk stjórnvöld gangi ekki lengra þegar kemur að útfærslu á staðfestingu á þekkingu og hæfni í tengslum við verðbréfaviðskipti en MiFID2 gerir ráð fyrir. Þannig sé best gætt að samkeppnishæfni íslenskra fjármálafyrirtækja.

Núgildandi próf í verðbréfaviðskiptum sbr. lista prófnefndar verðbréfaviðskipta yfir einstaklinga sem lokið hafa prófi í verðbréfaviðskiptum og þá sem lokið hafa löggildingu í verðbréfamíðlun

Í tillögum skýrslunnar kemur ekki fram hvað verður um réttindi þeirra aðila sem hlutu löggildingu í verðbréfamíðlun á sínum tíma eða hafa lokið prófi í verðbréfaviðskiptum. Munu þessir aðilar halda réttindum sínum eða munu þeir þurfa að taka próf á þriggja ára fresti til að viðhalda réttindunum? Munu þessi eldri viðmið um þekkingu og hæfni jafngilda bæði almennum verðbréfaréttindum og fjárfestingarráðgjafaréttindum? Ljóst er að miklu skiptir hvornig þessu verður hagað. Að mati SFF er eðlilegast að allir þeir sem hafa nú þegar sýnt fram á þekkingu og hæfni í þessu málaflokki með löggildingu og prófi fái sjálfkrafa almenn verðbréfaréttindi og að kannað verði hvort eðlilegt sé að hluti

Þeirrar þekkingar sem einstaklingar hafi aflað sér með eldra fyrirkomulagi sé til að mynda metin upp í fjárfestingarráðgjafarréttindi.

Virðingarfyllst,
f.h. Samtaka fjármálafyrirtækja

Margrét A. Jónsdóttir, lögfr.